

20.000 dëshmorët në Nikomedi

E martë, 28 dhjetor 2021 – Shenjtori i ditës.

20.000 dëshmorët në Nikomedi. Dëshmore Domna. Dëshmor Sekundi. Oshënar Simon Mirovliti.

– 20.000 dëshmorët në Nikomedi –

Kur perandori Maksimian Galeri u kthye fitimtar nga lufta e tij kundër etiopasve (304), ai shpalli se do të bënte ofrime për perënditë në mbarë perandorinë, si shenjë falënderimi. Mbërriti në Nikomedi me gjithë trupat e tij dhe urdhëroi të mblidheshin tërë banorët e krahinës për të nderuar perënditë e perandorisë, duke i kërcënuar se do të vdiste ai që nuk e kryente një detyrim të tillë. Pasi ekzekutoi disa të krishterë, të cilët kishin pozita në administratën lokale ose që kishin ndere në oborr dhe kjo i bënte shumë të rrezikshëm, ai urdhëroi njerëz të etur për gjak që të shkonin në të gjitha lagjet e qytetit dhe të kërkonin të gjithë besimtarët për t'i vrarë me tortura të tmerrshme.

Përditë numri i viktimave rritej, duke dhënë kështu një dëshmi të mirë për Krishtin para se të niseshin drejt banesave qiellore të shenjtorëve. Ndërsa po afrohej e kremtja e Lindjes së Zotit, disa paganë të pabesë i bënë të ditur perandorit që episkopi i Nikomedisë, Anthimi, shpirti i rezistencës, kishte mbledhur shumë të krishterë në kishën qendrore të qytetit. Maksimiani gjeti rastin për ta rrethuar ndërtesën me ushtarë, që askush të mos kishte mundësi të largohej së andejmi. Pastaj urdhëroi të sillnin rreth kishës një sasi të madhe druri dhe degësh të thata

dhe bëri në hyrje të kishës një altar për idhujt. Të krishterëve që ishin brenda u bëri të ditur se, ata që donin të shpëtonin jetën, mund të dilnin përjashta dhe t'u ofronin sakrifica perëndive.

Dhjak Agapi, i kapur nga një zell i madh hyjnor, më i zjarrtë se çdo flakë tjetër e kësaj bote, hipi në amvonë dhe thirri: “Kujtoni pak, o vëllezër, se sa herë ne kemi admiruar dhe kemi kremtuar të Tre Djemtë, të cilët, të hedhur në furrën e Babilonës, e ftuan mbarë krijesën që të këndonte për lavdinë e Perëndisë dhe se si Fjala, Krijuesi, zbriti atëherë në dukje trupore për t'u ardhur në ndihmë dhe për t'i bërë të paprekshëm, duke i rrethuar me një freski prej vese (Dan. 3). Tani ka ardhur koha që ne të tregojmë se u ngjajmë atyre. Le ta ofrojmë veten në këtë vdekje të përkohshme për hir të dashurisë për Zotin tonë, që të mbretërojmë bashkë me Atë në përjetësi!”.

E tërë mbledhja e besimtarëve u përgjigj atëherë me një zë të vetëm të dërguarve të Maksimianit: “Ne besojmë në Krishtin Perëndi dhe për hir të Tij e japim edhe jetën tonë!”. Gjatë kohës që ushtarët nisën t'i vinin zjarrin kishës, shën Anthimi mblodhi gjithë katikumenët, i pagëzoi, i leu me Miro të Shenjtë dhe kreu Liturgjinë Hyjnore, në fund të së cilës të gjithë besimtarët u kunguan me Trupin dhe Gjakun e Zotit tonë Jisu Krisht.

Të armatosur me këtë fuqi hyjnore dhe të bashkuar në një trup të vetëm nga Krishti që banonte tek ata, martirët e shenjtë nuk patën fare frikë, kur panë flakët të lartësoheshin nga të gjitha drejtimet dhe tymin e dendur që filloi të mbushte kishën. Ata kënduan me gëzim njëzëri këngën e Tre Djemve: “Ju, të gjitha veprat e Zotit, bekoni Zotin. Zotin e himnoni dhe e përmbilartësoni në të gjitha jetët” (Dan. 3:57 e në vazhdim), derisa dhanë shpirt edhe të fundit e tyre. Ndërtesa flakëronte për 5 ditë me radhë.

Kur arritën të afroheshin në gërmadhat e bëra shkrumb, të gjithë mundën të shikonin se vendi ishte mbushur plot me një dritë verbuese dhe që në vend të aromës së athët të trupave të djegur, prej andej dilte një aromë e këndshme dhe e mrekullueshme. Shenjtorët që ulavdëruan në këtë mënyrë thuhet se ishin 20.000. Shën Anthimi, i shpëtoi me anë të një mrekullie djegies, që të udhëhiqte me anë të mësimit të tij një numër të madh besimtarësh drejt shpëtimit dhe në rilindjen e Pagëzimit të shenjtë, para se të martirizohej edhe ai, duke u bashkuar kështu me Krishtin, me anë të vdekjes martirike.

* * * * *

– Dëshmore Domna –

Shën Domna ishte priftëreshë në tempullin e dymbëdhjetë hyjnive, të vendosur në pallatin princëror të Nikomedisë. Një ditë zbuloi Veprat e Apostujve dhe Letrat e apostull Pavlit dhe u trondit aq shumë nga leximi i tyre, saqë, sapo ra nata, shkoi me vrap, pa e ditur kush, tek episkopi Kirill, që ishte bari para shën Anthimit dhe i

kërkoi të pagëzohej, në shoqërinë e eunukut Indes, që kishte të njëjtin besim të zjarhtë.

Sapo u ndriçua nga Hiri i Shpëtimit, shenjtorja iu vu menjëherë punës për të plotësuar ndërtesën e virtyteve të shenjta. Duke ndjekur shembullin e të krishterëve të Jerusalemit, ajo e shpërndau pasurinë e saj si lëmoshë te të varfrit dhe qëndronte natë e ditë në lutje dhe në studimin e Shkrimit të Shenjtë, e ndihmuar nga besniku Indes, pa pasur asnjë shqetësim për ushqimin, pijen apo veshjen e tyre. Një sjellje e tillë nuk vonoi të vihej re dhe u denoncua te princi i Nikomedisë nga kreu i eunukëve, i cili i kishte kapur një natë teksa u ndanin ushqime të varfërve.

Kur bënë kontroll në apartamentin e tyre, vunë re se aty nuk gjendej asgjë tjetër, përveç dy shtretërve të varfër; gjetën gjithashtu një Kryq të shenjtë, librin e Veprave të Apostujve, një temjanicë përtokë, një kandil dhe një kuti të vogël që mbante Kungatën e shenjtë (artofor). I mbyllën në një burg të errët, por ata arritën të merrnin me vete librin e shenjtë dhe artoforin, kështu që Shkrimi i Shenjtë dhe Kungata hyjnore iu shërbenin si ushqim dhe pije e përditshme.

Shën Domna arriti të lirohej duke u shtirur si e marrë. Princi, duke pasur frikë vdekjen e ardhshme të priftëreshës së famshme dhe zemërimin e perandorit, vendosi t'ua besonte të krishterëve të drejtuar nga episkopi Anthim, i cili kishte famën e kryerjes së mrekullive dhe të shërimeve. Ajo u prit me gëzim të madh nga komuniteti i të krishterëve dhe u vendos nga shën Anthimi në një shtëpi ku shumë virgjëresha i ishin përkushtuar shërbimit të Perëndisë.

Kur Maksimiani arriti në Nikomedi për të celebruar fitoren e tij, duke mësuar për mungesën e priftëreshës së Artemisit dhe të Athinasë, si dhe marrëzinë e shtirur, viktimë e së cilës ishte bërë me dashje, pa vonesë dërgoi njerëz në manastir për ta marrë. E veshur si burrë, ajo arriti t'u humbiste nga sytë ushtarëve dhe gjeti strehë në mal. Ushtarët u tërbuan kur mësuan se ajo u kishte ikur, e shkatërruan të gjithë manastirin dhe kapën virgjëreshat, që nuk arritën dot të largoheshin, për t'i dhunuar dhe fyer. Njëra prej tyre, Theofilia, bukuria e së cilës ngjalli epshin e ushtarëve mizorë, u çua në vendin e shthurjes për t'u bërë viktimë e tyre. Por Krishti, Dhëndri i saj, i erdhi në ndihmë dhe goditi për vdekje të gjithë ata që guxonin t'i afroheshin. Kështu arriti të ikte dhe të bashkohej me besimtarët që psalnin gjithë natën në agripni, brenda në kishë.

Pas zjarrit të madh dhe vdekjes së lavdishme të mijëra martirëve, tirani i pangopur urdhëroi të arrestoheshin të gjithë të krishterët që mund të gjendeshin në Nikomedi. Duke mësuar këto lajme dhe vdekjen e shokut të saj të ngushtë, Indesit, Domna që po jetonte për aq shumë vjet në martirizimin e përditshëm me anë të asketizmit dhe të lutjes, vendosi të dilte nga vendi ku ndodhej, për t'u dorëzuar. Mbërriti në breg të detit, duke i ndihmuar peshkatarët të nxirrnin rrjetat e tyre dhe

aty zbuloi trupat e shën Indesit, Gorgonës dhe Petros dhe u nis me gëzim për t'i varrosur pranë mureve, para se të shkonte te Maksimiani. Perëndia e realizoi dëshirën e saj më të lartë duke e lejuar të zbukuronte me ngjyrën e purpurt tunicën e virgjërisë së saj, që e kishte zbardhur çdo ditë me çurgat e lotëve të saj. Pasi i prenë kokën, xhelatët e hodhën trupin e saj në zjarr, nga frika se mos vinin të krishterët dhe e nderonin.

[Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë](#)